

➤ **Wnioski i rekomendacje dotyczące ewentualnych zmian legislacyjnych oraz systemowych w obszarze funkcjonowania schronisk dla zwierząt**

Analiza działań nadzorczych Inspekcji Weterynaryjnej, w tym kontroli schronisk dla zwierząt prowadzonych na terenie województwa mazowieckiego, a także doświadczenia wynikające z bieżącej praktyki administracyjnej, wskazują na potrzebę rozważenia zmian o charakterze systemowym i legislacyjnym, zmierzających do zwiększenia przejrzystości, skuteczności nadzoru oraz realnej poprawy dobrostanu zwierząt.

1. Wprowadzenie powszechnego obowiązku znakowania (chipowania) psów i kotów

Zasadne jest wprowadzenie ustawowego obowiązku trwałego oznakowania (chipowania) wszystkich psów i kotów, niezależnie od ich statusu (zwierzęta właścicielskie, przebywające w schroniskach, organizacjach prozwierzęcych, u osób prywatnych).

Brak powszechnego obowiązku znakowania zwierząt domowych istotnie utrudnia:

- identyfikację zwierząt,
- ustalenie ich pochodzenia,
- przeciwdziałanie bezdomności,
- egzekwowanie odpowiedzialności właścicielskiej,
- skuteczne prowadzenie kontroli i postępowań administracyjnych.

Wprowadzenie takiego obowiązku powinno być powiązane z jednoznacznym określeniem terminów jego realizacji oraz sankcji administracyjnych za niewykonanie.

2. Utworzenie jednej, centralnej i obowiązkowej bazy danych oznakowanych zwierząt

Równolegle do obowiązku chipowania zasadne jest stworzenie jednej ogólnokrajowej, publicznej i obowiązkowej bazy danych mikrochipów, prowadzonej przez podmiot publiczny lub na zlecenie administracji rządowej.

Obecny stan prawny, dopuszczający funkcjonowanie wielu prywatnych baz danych, skutkuje:

- rozproszeniem informacji,
- brakiem interoperacyjności systemów,
- utrudnieniami w weryfikacji danych przez organy administracji,
- ograniczoną skutecznością identyfikacji zwierząt.

Centralna baza danych znacząco usprawniłaby działania Inspekcji Weterynaryjnej, organów samorządu terytorialnego oraz służb porządkowych.

3. Uporządkowanie pojęcia „kotów wolno żyjących” w przestrzeni prawnej

Zasadne jest rozważenie usunięcia lub gruntownego doprecyzowania pojęcia „kotów wolno żyjących”, które obecnie funkcjonuje w sposób niejednoznaczny i prowadzi do licznych rozbieżności interpretacyjnych.

Pojęcie to w praktyce:

- bywa wykorzystywane do omijania obowiązków właścicielskich,
- utrudnia sprawowanie nadzoru weterynaryjnego,
- komplikuje ocenę dobrostanu i odpowiedzialności za zwierzęta,
- powoduje konflikty kompetencyjne pomiędzy organami administracji.

Zamiast tego zasadne byłoby wprowadzenie jednoznacznych kategorii statusu zwierząt oraz przypisanie odpowiedzialności za ich utrzymanie i opiekę.

4. Wprowadzenie ram prawnych regulujących współpracę wolontariuszy ze schroniskami

Obecnie brak jest szczegółowych przepisów regulujących zasady współpracy schronisk z wolontariuszami. Skutkuje to:

- brakiem jednolitych standardów,
- konfliktami kompetencyjnymi,
- niejasnością odpowiedzialności,
- ryzykiem naruszeń zasad bioasekuracji i bezpieczeństwa.

5. Doprecyzowanie i uszczegółowienie przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt w schroniskach

Obowiązujące przepisy koncentrują się głównie na minimalnych standardach technicznych i organizacyjnych, pozostawiając szeroki zakres uznaniowości w ocenie dobrostanu.

Zasadne jest rozważenie:

- wprowadzenia bardziej mierzalnych i obiektywnych kryteriów dobrostanu
- ujednolicenia interpretacji przepisów w skali kraju,
- powiązania wymagań dobrostanowych z realnymi możliwościami kontrolnymi organów IW.

Takie zmiany zwiększyłyby przewidywalność decyzji administracyjnych oraz ograniczyły zarzuty o arbitralność działań organów nadzoru.

6. Zmiana modelu funkcjonowania schronisk – od rejestracji do systemu zatwierdzania

Szczególnie istotnym postulatem jest rozważenie zmiany obecnego modelu prawnego, w którym schronisko jest rejestrowane, a dopiero następnie podlega kontroli Inspekcji Weterynaryjnej.

Zasadne byłoby wprowadzenie systemu, w którym:

- rozpoczęcie działalności schroniska wymagałoby uprzedniego zatwierdzenia przez Powiatowego Lekarza Weterynarii,
- spełnienie wymagań weterynaryjnych byłoby weryfikowane przed przyjęciem pierwszych zwierząt,
- ograniczono by ryzyko funkcjonowania podmiotów niespełniających minimalnych standardów od momentu rozpoczęcia działalności.

Takie rozwiązanie funkcjonuje w innych obszarach nadzoru weterynaryjnego (np. zakłady sektora spożywczego) i znacząco zwiększa prewencyjną rolę Inspekcji Weterynaryjnej.